İkili iktidar, burjuva olan ve olmayan iktidarların birlikte varolmalarına verilen addır. Paris Komünü ülke geneli düşünülürse ikili bir iktidardır. Benzer bir durum Şubat-Ekim 1917 arasında Çarlık Rusya'sında da görülür. İkili iktidarın taraflar arasında –dışardan da destek alarak- mücadele anlamına geldiği ve uzun sürmediği düşünülür.

Paris Komünü örneğinde Fransa burjuvazisi zamanın Almanyasının desteğini de alarak Komün'ü dağıtmış, Çarlık Rusya'sında ise en azından iki kentte, Petograd ve Moskova'da burjuvazinin iktidarı devrilerek işçi-köylü iktidarı kurulmuştur.

Venezüella'da ise uzun süren ikili iktidar durumu vardır. Bir tarafta silahlı kuvvetler dahil halkın değişik kesimlerine dayanan bir iktidar, diğer yanda ise ABD'nin desteğine sahip burjuvazinin iktidarı… Belirtmek gerekir, ülkenin en önemli sendikasında örgütlü petrol işçilerinin önemli bölümü de burjuvazi yanlısıdır.

Chavez döneminden başlayarak petrol gelirinin büyük bölümü yoksul halka düzenli olarak dağıtılmaya başlandı. Venezüella dünyanın önemli petrol üreticisi ülkeleri arasındadır. Venezüella Küba'ya kredi ve ucuz petrol verdi. Bolivya'daki Morales'in sol yönetimiyle yoksul ülkelere kredi verecek büyük bir banka kurmak için anlaştılar ama hayata geçebildiği söylenemez.

Para ile iktidar olmakta sıkıntı yaşanacağını Venezüella örneği yeniden gösteriyor.

Petrolden büyük kazanç var ama kullanamıyorlar.

Venezüella şu anda aldığı kredileri ödeyemez durumdadır. Enflasyon oranı yüzde 1000'e ulaşmıştır.

Venezüella'nın karşılaştığı tek ürüne dayalı ülkelerin sorunlarının neredeyse aynısıdır. Petrol zenginisiniz ve para geliyor ama petrol fiyatları düşerse ve hele de ABD'de başlayan kaya tozundan petrol üretiminin yaygınlaşması sonucu talep de düşmeye başlarsa, ekonomi zora girer. Yapılması gereken başlangıçtan itibaren tek ürüne güvenmemek ve ülkede başka alanda üretim yapmaya yönelmektir. Bu iş birkaç yılda yapılmaz. Yatırımların yanı sıra kalifiye elaman yetiştirilmesi ve tecrübe kazanılması gerekir. Yaklaşık 20 yıllık bir süreçtir…

Böyle yapmadığınız zaman gün gelir fiyatlar düşer ve zora girersiniz. Büyük harcamalar yapmanın sonu gelir. Suudi Arabistan da benzer durumla karşılaştı. Petrol zengini olmak ekonominin sıkışmasını engellemiyor. Ekonomi sıkıştığında başka üretim alanınız da yoksa iyice sıkıntıya giriyorsunuz.

Venezüella ile Küba arasında 19. yüzyıl sonlarından beri iyi ilişki vardır. Küba bu ülkeye çok sayıda doktor ve öğretmen gönderdi, başka bir deyişle petrolü karşılıksız almadı. ABD de Venezüella'ya sert bir ambargo uyguluyor ama ülkenin karşılaştığı sorunları buna bağlamak anlamsızdır. ABD'nin yardımcı olması herhalde beklenmiyordu.

Che Guevara – Kısa Uzun Bir Hayat kitabında hammadde yoksunu küçük bir ülke olan Küba'nın bu handikapı uzun döneme yayılan bir planlamayla nasıl aştığını anlattım. Küba yüksek miktarda öğretmen ve özellikle doktor ve ilaç ihraç edebilen bir ülke durumuna geldi. Brezilya dışında bölge ülkeleriyle aynı dili (İspanyolca) konuştuğu için Latin Amerika ülkelerine öğretmen göndermek zor değil… Doktorlarla yeni ve etkili ilaçların üretimi ise daha zordur. Küba yaklaşık 20 yıllık bir planlamayla bunu başarabildi.

Aynı kitapta Küba'da Che Guevara ile birlikte heryerde büstü bulunan Jose Marti'nin amacından söz ettim. Kendisi "Küba'nın dünyanın her zaman dikkatini çekecek bir ülke olacağından" söz etmişti. On milyonluk bir ada bunu nasıl yapabilir diye sorulacak olursa, 20. yüzyıl pratiğine bakılmasında yarar vardır.

Küba 1959'daki devrimden sonra sürekli dikkat çeken bir ülke oldu.

Latin Amerika ülkelerindeki gerilla savaşlarını destekledi. Angola'ya MPLA ile birlikte savaşmak için asker gönderdi. Daha önce Kongo'ya da göndermiş ama başarılı olamamışlardı. SSCB dağıldıktan sonra da ABD'nin katı ambargosuna rağmen yaşamayı sürdürdü. Bir süreden beri

ilaç sanayisinde de adını duyuruyor.

Kitapta “dünyanın sürekli dikkatini çeken bir ülke” olmanın halkta nasıl bir psikolojik üstünlük yaratacağını ve bunun da devrime ve ülkeye bağlılığa dönüştürülebileceğini anlatmaya çalıştım. Küba’da ekonomik koşullar iyi sayılmaz. Yoksul ve eğitimsiz insan yok ama kafamızdaki tüketim anlayışına göre özellikle yiyeceğin kolay bulunmadığı bir ülke… Küba yıllardan beri yiyeceğinin büyük bölümünü ithal ediyor. Buna rağmen Küba’dan diğer ülkelere giden doktor ve öğretmenlerin büyük bölümü geri dönüyor. Başka ülkelerde yerleşebilirler ama yapmıyorlar. Demek ki insanları bir fikre bağlamak için ekonomik durum yeterli olmuyor. Küba insanında yüksek bir ulusal gurur bulunuyor ve bu da propagandayla ya da palavrayla sağlanmış değildir.

Yapıyorlar…

Bunun için uzun vadeli düşünmek, planlamak ve planı uygulamak gerekiyor.

Küba yıllarca SSCB’nin desteğiyle ayakta durdu. Özellikle destek veren bir başka ülke Demokratik Almanya Cumhuriyeti idi. Bu desteğe güvenip yılları boş geçirselerdi 1990 sonrasında ayakta kalmaları mümkün olmazdı. Küba’nın tıp konusundaki planlama ve yatırımları 1980’lerde başlar.

Yüksek gelir kaynağına sahip olmak bir şeydir, bunu yönetebilmek başka bir şeydir.

Bu kaynağa sahip olmadan da zaman içinde farklı yönde gelişme gösterebiliyorsunuz.